

1. Prof. Amos Chacham, פגישות שאול ודוד במדבר

נמצא, שנוסף על סכנת הנפשות ששאול היה נתון בה, היה שאול נתון לסכנה של ביזיון גדול אילו היה דוד פונה אליו ברגע הזה. אבל כשם שלא רצה דוד להרוג את שאול, כך נזהר גם שלא לבזותו, ועל כן לא קרא לו ולא הופיע לפניו עד שיצא שאול מן המערה.

Thus we see that in addition to the mortal danger that Shaul was in, Shaul was also in danger of great disgrace, if David were to turn to him at that moment. But just as David did not want to kill Shaul, so he was careful not to shame him. Therefore he did not call to him or appear before him until Shaul left the cave.

2. Talmud, Berachot 62b

"ואמר להרגך ותחס עליך" – "ואמר" – "ואמרת" מיבעי ליה! "ותחס" – "וחסתי" מיבעי ליה! אמר רבי אלעזר אמר לו דוד לשאול: מן התורה בן הריגה אתה שהרי רודף אתה והתורה אמרה "בא להרגך השכם להרגו", אלא צניעות שהיתה בך היא חסה עליך. ומאי היא? דכתיב...

"And he said to kill you, and she had mercy on you" – "And he said"? It should say "And I said"! "And she had mercy"? It should say "And I had mercy"! Rabbi Elazar said: David said to Shaul: From the Torah, you are liable for death, for you are a pursuer and the Torah says, "If someone comes to kill you, rise early to kill him." But your *tzniut* had mercy upon you. What is that? As it says...

3. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 2:4

הוה חמי ליה משלשל ציבחר ומסלק ציבחר. אמר ארור מגע בהדין צניעה...

He saw that [Shaul] lowered the garment and lifted the garment, and he said, "Cursed is the one who touches this *tzanua* person"...

4. Devarim 23:13-14

(יג) וַיִּדְתְּהָ לָךְ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּצְאָתָּ שָׁמָּה חוּץ: (יד) וַיִּתֵּד תְּהִיָּה לָךְ עַל אֲזִנֶּיךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפְרְתָּהּ בָּהּ וְשָׁבַתְּ וְכִסִּיתָ אֶת צִאֲתֶיהָ:

5. Shoftim 3:24

וְהוּא יֵצֵא וְעִבְדֵיּוֹ בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהָיָה דְלִתּוֹת הָעֲלִיָּה נִעְלוֹת וַיֹּאמְרוּ אֵךְ מִסִּיף הוּא אֶת רַגְלֵיו בְּחִדְר הַמִּקְרָה:

6. Talmud, Megilah 13b

"לא יגרע מצדיק עיניו (איוב לו:ז)" בשכר צניעות שהיתה בה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול זכה ויצאת ממנו אסתר. ומאי צניעות היתה בה ברחל? ... אמרה 'השתא מיכספא אחתאי', מסרתינהו ניהלה. והיינו דכתיב "ויהי בבקר והנה היא לאה" - מכלל דעד השתא לאו לאה היא? אלא מתוך סימנין שמסרה רחל ללאה, לא הוה ידע עד השתא. לפיכך זכתה ויצא ממנה שאול. ומה צניעות היתה בשאול? דכתיב "ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר שמואל", זכה ויצאת ממנו אסתר.

"He will not 'reduce' from the righteous His eyes" – As reward for Rachel's *tzniut*, she merited to produce Shaul. As reward for Shaul's *tzniut*, he merited to produce Esther. What was Rachel's *tzniut*?... Rachel said, 'My sister will be shamed!' She gave the cues to her sister. Thus Bereishit 29:25 says, "And in the morning, she was Leah" – Was she not Leah until now? But because of the cues Rachel gave to Leah, he did not know until now. Therefore she merited that Shaul came from her. And what was Shaul's *tzniut*? As it says, "And the matter of the monarchy he did not tell him that which Shemuel had said," and he merited and Esther came from him.

7. Talmud Yerushalmi, Succah 5:4

אמרו עליו על בית שאול שלא נראה מהם לא עקב ולא גודל מימיהם הה"ד [שמואל א כד ג] ויבא אל גדרות הצאן אשר על הדרך ושם מערה. רבי אבון בשם רבי לעזר גדד לפניו מגדר היה...

They said of the house of Shaul that neither their heel nor their big toe was ever seen, as in Shemuel I 24:3 – "And he came to the 'fences of the sheep' along the road, and there was a cave." Rabbi Avun cited Rabbi Lazer: It was a fence within a fence...

8. Radak to Shemuel I 24:4

אמר לו ע"י שמואל או גד או נתן הנביא שיתן אויביו בידיו ושיצלה למלוכה. אבל על שאול לא נאמר לו, כי לא נפל בידו, אבל אנשי דוד אמרו לו אחר שהקל הבטיחך שיתן אויביך בידך, הנה שאול ראש אויביך...

Gd told him, via Shemuel, Gad or Natan the Prophet, that He would put his enemies in his hands, and he would take the throne. But this was not said to him regarding Shaul, for [Shaul] never fell into his hand. But David's men said to him: since Gd has promised to give your enemies into your hands, Shaul is your chief enemy...

9. Malbim to Shemuel I 24:5

חשבו, אחר שדוד נמשה על פי נביא, ואחר שא"א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ובפרט ששאול רודפו ובודאי יפול הוא ביד דוד שהובטח לו המלוכה מאת ד', בודאי זה סבה מאת ד' ששאול יבא הנה ויפול ביד דוד, וזה כאילו א"ל ד' שיתן את אויבו בידו...

They thought that since David had been anointed by a prophet, and since two kings cannot use the same crown, and especially as Shaul was pursuing him, certainly he would fall into David's hand, for Gd had promised him the monarchy. Certainly, Gd had caused Shaul to come here and to fall into David's hand. It was as though Gd had told him that He would give his enemy into his hand...

10. Rabbi Amichai Shoham, **אצילות ומנהיגות**

מעניין לציין שכמו דוד, אף שאול עומד בגבורה נגד עבדיו; אולם מה רב ההבדל ביניהם: עבדיו של דוד מבקשים פעמיים לרצוח את שאול ודוד מסרב לעצתם, ואילו עבדיו של שאול מבקשים ממנו לחוס על אנשי נוב ולהתפייס עם דוד, ואילו הוא מתעקש לטבוח בכוהני נוב ולרדוף את דוד.

It is interesting to note that like David, Shaul also stood with strength against his servants. But how great is the difference between them! David's servants sought to kill Shaul twice, and David refused their counsel. Shaul's servants sought his mercy upon Nov and to make up with David, and yet he stubbornly butchered the kohanim of Nov and pursued David.

11. Ralbag to Shemuel I 24:4

יתכן לפי הפשט שכבר היה רצון דוד להרגו, ולא השיג ממנו כי אם הכנף, והתחרט אחר זה דוד על מחשבתו, ואף על פי שהותר לו להורגו כי רודף היה...

Possibly, in the simple read, David wanted to kill him and only caught the corner. Then David regretted his thought – and even though killing [Shaul] was permitted, for he was a pursuer...

12. Ralbag to Shemuel II 1, Lesson 37

השלשים ושבעה הוא להודיע שראוי לאדם שלא יהיה דוחק את השעה אבל ימתין העת הראוי. ולזה תמצא שאעפ"י שכבר נפל שאול ביד דוד והיה רודפו לא הסכים דוד להרגו אבל קוה שאיש אחר ינקום נקמתו ממנו או הש"י או יבא יומו למות וימלוך דוד.

The 37th lesson informs that one should not press the moment, but one should wait until the right time. Thus you find that even though Shaul fell into David's hand and was pursuing him, David did not decide to kill him, but he hoped that someone else would avenge him against [Shaul], or Gd, or his day would come to die, and then David would reign.

13. Abarbanel to Shemuel I 24:6

משתי בחינות היה דבר מגונה להרגו. האחד מהיותו אדוני, וכל מי שהורג את אדונו יהיה מי שיהיה הוא מורד וקושר קשר... והשני מאשר הוא משיח ד'.

It would be degrading for me to kill [Shaul] for two reasons. First, he was my master, and anyone who kills his master, whoever he is, is a rebel and conspirator... Second, he is anointed by Gd.

14. Ralbag to Shemuel I 24:4

ואמר חלילה לי מד' מעשות הדבר הזה וזה היה מהפלגת חסידותו, עם שזה גם כן יהיה סבה אחר כך להקל בהריגת המלכים...

He said: It would be a desecration for me before Gd to do this. This was because of his great piety, as well as because it could become a cause for people to take regicide lightly later on...

15. Malbim to Shemuel II 4:10

הרגתיו יען היה "כמבשר בעיניו" ושמה על מיתתו:

I killed him because he was "like one who heralds [good news] in his own eyes," rejoicing over [Shaul's] death.

16. Vayikra 11:3

כל מפְרֶסֶת פְּרָסָה וְשֹׁסֶעַת וְשֹׁסֶעַת פְּרָסָה מְעַלֵּת גֵּרָה בְּבִקְמָה...

17. Radak to Shemuel I 24:7

סלק אותם מעליו בדברים טובים, כי הם היו רוצים לקום עליו להרוגו... וי"ת וישמע ופייס:

He removed them from upon him with good words, for they wanted to rise upon [Shaul] to kill him... And Yonatan explained *vayishasa* as "And he appeased."

18. Abarbanel to Shemuel I 24:7

וישמע דוד את אנשיו בדברים, שגער בהם, ולפי שהם היו רוצים על כל פנים להרוג את שאול, לא נתנם דוד לקום ולפגוע בו...

Vayishasa David his men with words, rebuking them. And because they still wanted to kill Shaul, David did not let them rise and strike him...

19. Rabbi Amnon Bazak, פרק כב (1) דוד ואנשיו מול שאול ואנשיו

תיאור הקבוצה עמה נמצא דוד בנדודיו משמש גם מצג להבנת פרשיות שונות בהמשך הדרך. באופן מיוחד ניתן לעמוד על התנהגותם של אנשים אלו בשעה שנופלת לפני דוד הזדמנות לפגוע בשאול...

לאור הבנה זו נוכל להבין בנקל את טענתו של נבל הכרמלי: "מי דוד ומי בן ישי היום רבו עבדים המתפרצים איש מפני אדניו" (כ"ה, י). סיעתו של דוד אכן עשויה הייתה לעורר תגובות מזלזלות, בהיותה מורכבת מאנשים דלים וחסרי כול...

The description of the group with whom David was found in his wanderings serves as a demonstration [aiding] understanding of different portions along the way. Especially, one can understand the conduct of these men when the opportunity to strike Shaul falls before David...

With this understanding, we can also understand the claim of Naval of Carmel: "Who is David, and who is the son of Yishai? Today, many servants break forth, each from before his master." David's group was indeed the sort that would arouse derogatory reactions, as it was comprised of poor men, lacking everything...

20. Malbim to Shemuel I 24:5

גם דוד היה מסופק בזה, אם כבר נשלמה מלכות שאול, ואם רצון ד' שיומת ע"י הנרדף, ובחן זה ע"י שכרת כנף מעילו, שזה קצת מן המעשה למרוד בו ולבזות בגדי מלכותו.

David was also uncertain of this, whether Shaul's reign was complete, and whether Gd's desire was that he die via the person he pursued. He tested this by cutting the corner of his tunic, which was a partial act of rebellion against him, and an insult to his royal garb.

21. Royal clothing and Shaul

- 15:27 Whose me'il was torn?
- 17:38-39 Borrowed armour vs Goliath
- 18:4 Yehonatan gives David his me'il
- 19:24 Removing royal garb with the student-prophets in Nayot

22. Shemuel's legacy 2:18-19, 15:27, 28:14

23. Midrash Tanchuma, Emor 4

איש זקן עולה והוא עוטה מעיל, ולהלן הוא אומר ומעיל קטן תעשה לו אמו (ש"א ב יט), תנא המעיל בו גדל, בו נקבר, בו עלה.

"An old man ascends, wearing a tunic", and elsewhere it says, "And his mother would make him a small tunic." It is learned: The tunic in which he grew, in it he was buried, in it he ascended.

24. Talmud, Berachot 62b

כל המבזה את הבגדים, סוף אינו נהנה מהם, שנאמר "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו:"

Anyone who degrades clothing, in the end he will not benefit from them, as it says in Melachim I 1:1...

25. Shemuel II 13:18-19

(יח) וְעָלְיָהָ כְּתָנִת פָּסִים כִּי כֹן תִּלְבָּשֶׁן בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשְׁרָתוֹ הַחוּץ וַיַּעַל הַדָּלֶת אַחֲרֶיהָ: (ט) וַתִּקַּח תָּמָר אֶפְרָיִם עַל רֵאשָׁה וּכְתָנִת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלְיָהָ קָרְעָה וַתִּשֶׂם יָדָהּ עַל רֵאשָׁה וַתִּלְבָּד הַלּוּף וַיַּעֲקָה: